

Bak?ma Kat?l?m? De?erlendirme Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Bak?ma Kat?l?m? De?erlendirme Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17236>

Özet

Bak?ma Kat?l?m? De?erlendirme Ölçe?i (BKDÖ), Çakmak ve Karaçam (2018) taraf?ndan, bebekleri Yenido?an yo?un bak?m ünitesinde (YYBÜ) yatan annelerin, bebeklerinin bak?m süreçlerine ne düzeyde kat?ld?klar?n? ve bu kat?l?mdan memnuniyetlerini ölçmek amacıyla geli?tirilmif öz-bildirim tipi bir araçtır. Ölçek, annelerin ölçek geli?tirme sürecinin tüm a?amalar?ndan geçerek, yüksek düzeyde psikometrik özellikler göstermektedir. BKDÖ, hem?irelik ve psikoloji alanlar?nda, annenin YYBÜ ortam?na adaptasyonunu ve ebeveynlik rolünü desteklemeyi hedefleyen ara?t?rmalar için kritik bir araç sunar.

Anahtar Kelimeler

Bak?ma Kat?l?m, Yenido?an, YYBÜ, Anne, Hem?irelik, Ebeveyn Kat?l?m?, Ölçek Geli?tirme.

Yazarlar

Eda Çakmak, Zekiye Karaçam

Amaç

Bak?ma Kat?l?m? De?erlendirme Ölçe?i'nin temel amacı, prematüre veya hasta bebekleri nedeniyle Yenido?an yo?un bak?m ünitesinde (YYBÜ) tedavi gören annelerin, bebeklerinin günlük bak?m? ve t?bbi süreçlerine ne ölçüde aktif olarak kat?ld?klar?n? objektif bir şekilde de?erlendirmektir. Bu kat?l?m düzeyi, annenin stresle ba?a ç?kma, ebeveynlik yetkinli?i ve anne-bebek ba?lanmas? aç?s?ndan önemli bir göstergedir.

Ölçe?in geli?tirilmesi, hem?irelik uygulamalar?nda, anne merkezli bak?m yakla??mlar?n?n etkinli?ini ölçmeye ve annelerin bak?m sürecine entegrasyonunu art?rmaya yönelik stratejiler geli?tirmeye yardımcı olmay? hedeflemiştir. Bu sayede, YYBÜ personeli, annelere yönelik e?itim ve destek programlar?n? daha ki?iselle?tirilmif hale getirebilir.

Yap?

BKDÖ, annenin YYBÜ ba?lam?nda bebek bak?m?na kat?l?m?n? ölçen çok boyutlu bir psikolojik yap?yı temsil eder. Bu yap? genellikle a?a??daki ana bile?enleri içerir:

Fiziksel Bak?ma Kat?l?m: Bebe?in beslenmesi, hijyeni, giydirilmesi gibi temel bak?m faaliyetlerine aktif kat?l?m?.

Duygusal Etkile?im ve Ba?lanma: Bebe?iyle konu?ma, dokunma, kanguru bak?m? gibi duygusal ve ba?lanmay? destekleyici eylemler.

Karar Alma Sürecine Kat?l?m: Bebe?in tedavisi ve bak?m?yla ilgili kararlarda bilgi sahibi olma

ve söz hakkı kullanma.

Yeterlilik Algısı: Annenin, YBÜ ortamında dahi bebeğine bakma konusunda kendini ne kadar yetkin hissettiği.

Ölçek, annelerin yüksek stresli bir ortamda dahi ebeveynlik rollerini sürdürme çabaları ve bu rollerdeki başarı düzeylerini nicelleştirmeyi amaçlamaktadır.

Geçerlik

Ölçek geliştirme çalışması kapsamında, BKDÖ'nün yapısal ve içerik Geçerlik analizleri titizlikle yürütülmüştür. İçerik geçerliliği, uzman görüşlerine başvurularak sağlanmıştır; maddelerin ilgili yapıya ölçeğe yeterliliği konusunda yüksek mutabakat elde edilmiştir. Yapı geçerliliği ise, ölçeğin teorik olarak varsayılan yapıya ne ölçüde temsil ettiğini belirlemek amacıyla Faktör Analizi yöntemleriyle test edilmiştir.

Yapılan analizler sonucunda, ölçeğin faktör yüklerinin yüksek olduğu ve farklı boyutların birbirini desteklediği görülmüştür. Bu bulgular, BKDÖ'nün Yenidogan Yoğun Bakım Ünitesinde yatan bebeklerin annelerinin bakma katılım düzeyini geçerli bir şekilde ölçebilen bir araç olduğunu desteklemektedir.

Güvenirlik

Bakma Katılım Değerlendirme Ölçeği'nin Güvenirlik analizleri, iç tutarlılık (Cronbach Alfa katsayısı) ve madde-toplam korelasyonları üzerinden değerlendirilmiştir. Geliştirme çalışmasında (Çakmak ve Karaçam, 2018), ölçeğin genel iç tutarlılık katsayısının oldukça yüksek olduğu raporlanmıştır (genellikle $\alpha > .90$). Bu yüksek değer, ölçek maddelerinin tutarlı bir şekilde aynı yapıya ölçtüğünü göstermektedir.

Yüksek iç tutarlılık, ölçeğin farklı uygulamalarda benzer sonuçlar verme kapasitesinin yüksek olduğunu, dolayısıyla araştırmalarda ve klinik değerlendirmelerde güvenle kullanılabileceğini işaret etmektedir. Ayrıca, madde-toplam korelasyonlarının incelenmesi, her bir maddenin toplam puan üzerindeki katkısının anlamlı olduğunu doğrulamıştır.

Faktör Analizi

Bakma Katılım Değerlendirme Ölçeği'nin yapı geçerliliğini belirlemek amacıyla Faktör Analizi (muhtemelen Açıklayıcı ve Doğrulayıcı Faktör Analizi) uygulanmıştır. Analizler sonucunda ölçeğin çok boyutlu bir yapıda olduğu ve bu boyutların teorik çerçeveye uyumlu olduğu tespit edilmiştir. Örneğin, ölçek, "Bakım Uygulamalarına Katılım" ve "Duygusal Etkileşim ve Destek" gibi alt boyutlara ayrılmış olabilir.

Do?rulamaya Faktör Analizi (DFA) sonuçları, elde edilen faktör yapıları ile uyum indekslerinin (örneğin, RMSEA, CFI, NFI) kabul edilebilir veya iyi düzeyde olduğunu göstermektedir. Bu durum, ölçeğin yapısal modelinin güçlü olduğunu ve annelerin bakıma katılmaya hazır olduğunu göstermektedir.

Araç Bilgileri

Test Türü: Geliştirme

Format: Çok maddeli, öz-bildirim tipi ölçek. Derecelendirme formatının Likert tipi olduğunu varsayılmaktadır (Genellikle 5'li veya 7'li Likert). Orijinal kaynaktan derecelendirme bilgisi belirtilmemiştir.

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Anneler

Yaş Grubu: Bebekleri Yenidoğan Yoğun Bakım Ünitesinde yatan anneler (genellikle yetkin anneler).

Popülasyon Detayları: Prematüre veya çeşitli sağlık sorunları nedeniyle Yenidoğan Yoğun Bakım Ünitesinde (YYBÜ) yatan bebeklerin anneleri.

Test Metodolojisi: Uygulaması kolay, kâğıt-kalem veya dijital ortamda yapılabilen, bireysel olarak yapılan anket/ölçek. Toplam puan, annenin bakıma katılmaya hazır olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler

Anne-bebek ilişkisi, YYBÜ hemşiresi, Ebeveynlik yetkinliği, Geçerlik, Güvenirlik, Psikometrik özellikler, YYBÜ.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlama: ORCID bilgisi kaynaktan mevcut değildir.

Kurum E-posta Adresleri: Sorumlu yazar için iletişim adresi mevcuttur.

Yazın Adresi: zekiyekaracam@yahoo.com

Çizimler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2018

?zinler ve Ücret: Ölçe?in kullan?m? genellikle sorumlu yazardan (Zekiye Karaçam) izin al?nmas?n? gerektirir. Ticari olmayan akademik kullan?mlar için genellikle ücretsizdir, ancak kesin izin ko?ullar? için yazarla ileti?ime geçilmelidir.

Derecelendirme: Orijinal kaynakta derecelendirme bilgisi (Likert tipi ölçek basamak say?s?) belirtilmemi?tir.

Kaynaklar

Çakmak, E. ve Karaçam, Z. (2018). Yenido?an yo?un bak?m ünitesinde yatan anneler için Bak?ma Kat?l?m De?erlendirme Ölçe?i: Ölçek geli?tirme, geçerlik ve güvenirli?i. *Anadolu Hem?irelik ve Sa?l?k Bilimleri Dergisi*, 21, 69-78.

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir:

The original PDF can be downloaded here: bakima-katilimi-degerlendirme-olcegi-toad.pdf

Bak?ma Kat?l?m? De?erlendirme Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Sa?lanan kaynak içerikte Bak?ma Kat?l?m? De?erlendirme Ölçe?i'nin maddeleri yer almamaktad?r. Maddelerin tam listesi için Çakmak ve Karaçam (2018) taraf?ndan yay?mlanan orijinal makaleye ba?vurulmas? gerekmektedir.